

บทความวิจัย

เรื่อง ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ในภาพยนตร์เกาหลี

โดย

นางสาวกนกพร ศรีเมือง

รหัสนักศึกษา 05530573

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

เรื่อง ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ในภาพยนตร์เกาหลี

ชื่อผู้วิจัย นางสาวกนกพร ศรีเมือง รหัสนักศึกษา 05530573

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

เนื่องจากในปัจจุบันเรายังพบเรื่องราวที่ไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในสังคม เฉพาะในสังคมเกาหลีนั้นเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมอยู่มาก งานวิจัยเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นธรรมในทัศนะของชาวเกาหลี โดยให้ความสนใจต่อประเด็นที่ว่าคนเกาหลีมีทัศนะต่อเรื่องความเป็นธรรมในสังคมอย่างไร และถ่ายทอดทัศนะดังกล่าวออกมาด้วยน้ำเสียงแบบไหน เป็นแนวการศึกษาความเป็นธรรมในแง่มุมวรรณศิลป์ ผ่านเรื่องราวที่ปรากฏในภาพยนตร์เกาหลีสองเรื่อง ได้แก่ เรื่อง Miracle in cell No.7 และเรื่อง Housemaid เท่านั้น

ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์สองเรื่องนี้แสดงแง่มุมเกี่ยวกับความเป็นธรรม ออกมาในสองลักษณะคือ ความเป็นธรรมตามตัวบทกฎหมาย และ ความเป็นธรรมในแง่อารมณ์ความรู้สึก ในภาพยนตร์เรื่อง Miracle in cell No.7 ตัวละครได้เรียกร้องความยุติธรรมด้วยกระบวนการวิธีทางกฎหมาย โดยการรื้อคดีขึ้นมาเพื่อให้ศาลพิจารณาใหม่ จนชนะคดีในที่สุด ส่วนเรื่อง Housemaid ตัวละครเรียกร้องความยุติธรรมให้กับตนเองด้วยการแก้แค้น โดยฆ่าตัวตายต่อหน้าผู้ที่ปฏิบัติต่อเธออย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งถือว่าเป็นการทวงคืนความยุติธรรมให้แก่ตนเองในแง่อารมณ์ความรู้สึก มากกว่าจะเป็นการทวงคืนความเป็นธรรมในแบบที่เรียกร้องให้มีการชดเชยอย่างปกติทั่วไป

คำสำคัญ ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ ภาพยนตร์เกาหลี

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หากจะกล่าวถึงความเป็นธรรม แม้จะยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าอะไรคือความเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม เพราะความเป็นธรรมสำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจจะไม่ใช่ความเป็นธรรมสำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็เป็นได้ แต่ “ความเป็นธรรม” ได้รับการยอมรับว่าเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญทั้งในสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย เฉพาะในสังคมเกาหลีก็ยังคงพบเรื่องราวที่ไม่เป็นธรรมอยู่บ่อยครั้ง แม้กระทั่งในกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียงระดับประเทศอย่างนักร้องและนักแสดงก็ยังประสบปัญหาสัญญาที่ไม่เป็นธรรม จนต้องฟ้องร้องต้นสังกัดเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม เป็นเหตุให้บุคคลภายนอกมองพวกเขาว่าเนรคุณต่อต้นสังกัด เหตุการณ์เช่นนี้แสดงถึงความสำคัญของปัญหา “ความเป็นธรรม” ที่เกิดขึ้นในสังคมทั่วไป ในที่นี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคนเกาหลีมีทัศนคติต่อความเป็นธรรมในสังคมอย่างไร และถ่ายทอดแนวคิดออกมาด้วยน้ำเสียงแบบไหน

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความเป็นธรรมในสังคมเกาหลีผ่านภาพยนตร์มากกว่าการศึกษาผ่านงานทางวิชาการหรืองานเขียนทางปรัชญา เพราะภาพยนตร์มีวิธีการนำเสนอเรื่องราวความเป็นไปของตัวละครในฐานะปัจเจกที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างและหลากหลาย และนำเสนอเรื่องราวของกลุ่มคนที่ถูกมองข้ามหรือละเลยไปในสังคม และสามารถโน้มน้าวให้ผู้ชมหันมาใส่ใจกับปัญหาที่กลุ่มคนเหล่านี้ประสบ และกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมกันกับตัวละคร ทำให้ผู้ชมหันมาใส่ใจกับชะตากรรมของตัวละคร และเข้าใจว่าผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์นั้นๆมีความรู้สึกอย่างไร จึงเกิดความสงสาร เห็นใจ และเข้าใจความต้องการแก้ไขสถานการณ์ที่ตัวละครดังกล่าวกำลังเผชิญ ในแง่หนึ่งภาพยนตร์เป็นงานศิลปะที่สะท้อนมโนทัศน์เรื่องความเป็นธรรมของสังคมออกมาเป็นเรื่องราวที่คนทั่วไปสามารถจะเข้าใจได้ผ่านชะตากรรมของตัวละครต่างๆ ซึ่งการศึกษาความเป็นธรรมตามแนวนี้สอดคล้องกับวิธีศึกษาที่เรียกว่าความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ในภาพยนตร์เกาหลี

3. ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นจะศึกษาความเป็นธรรมในแง่มุมเชิงวรรณศิลป์ที่ปรากฏในภาพยนตร์เกาหลีสองเรื่อง ได้แก่ เรื่อง Miracle in cell No.7 และเรื่อง Housemaid เท่านั้น

4. วิธีการวิจัย

1.ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องความเป็นธรรมและความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์

2.ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นความเป็นธรรมในภาพยนตร์เกาหลี 2 เรื่องคือ Miracle in cell No.7 และ Housemaid โดยใช้แง่มุมความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์เป็นกรอบในการวิเคราะห์

3.เรียบเรียงผลการศึกษารูปแบบของบทความวิจัย

ผลการวิจัย

1.มโนทัศน์เรื่อง “ความเป็นธรรม”

คำว่า “ความเป็นธรรม” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Justice ซึ่งตาม “ศัพทมูลวิทยาอังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (แก้ไขเพิ่มเติม) พิมพ์ครั้งที่ ๕ แปลว่า “ความยุติธรรม” ส่วนคำว่า ยุติธรรม ใน “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒” หมายถึงความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล เช่น ศาลย่อมทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ส่วนคำว่า Justice ในภาษาอังกฤษมีหลายความหมายด้วยกัน ได้แก่ (๑) ความเที่ยงธรรม (Fairness) หรือความถูกต้องที่มีพื้นฐานจากกฎธรรมชาติหรือกฎศีลธรรม (๒) การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง (Correct treatment) เช่น การให้รางวัลแก่คนทำดีหรือการลงโทษผู้กระทำความผิด (๓) ความไว้วางใจในการใช้หลักการเพื่อความถูกต้องในการตัดสินใจ (Rectitude) (๔) คุณธรรม อุดมการณ์ หรือหลักการของสังคม (Embodiment of the virtues of a society) (๕) การจัดวางระบบให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างสิทธิของปัจเจกบุคคลกับผู้อื่นๆ (The establishment of a harmony of rights)

ในปรัชญาตะวันตกถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ทุกสังคมต้องมีโครงสร้างบางอย่างเพื่อความคงอยู่ของสังคมนั้นๆ ความเป็นธรรม (Justice) เป็นค่านิยมทางสังคมที่เป็นแนวคิดพื้นฐานประการหนึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่ผนึกรวมสังคมไว้ด้วยกัน ซึ่งนักปรัชญาอ้างว่ามีความสำคัญในระดับสากล และมีบทบาทสำคัญในทฤษฎีสังคมและการเมือง สำหรับนักทฤษฎีหลายคน ความเป็นธรรมมีความสำคัญมากและครอบคลุมชีวิตสาธารณะ โดยความเป็นธรรมเป็นมโนทัศน์ทางสังคมการเมืองในแง่ที่ว่า ถ้าหากเราใช้ชีวิตอยู่คนเดียว การถามว่าสิ่งที่เราทำในขณะนั้นเป็นธรรมหรือไม่จะไม่มี ความหมายอะไร แต่จะมีความหมายก็ต่อเมื่อเราเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนอื่นตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป จนถึงระดับชุมชน สังคม ประเทศ หรือระดับนานาชาติ ปัญหาเรื่องความยุติธรรมหรือความเป็นธรรมจะมีก็ต่อเมื่อมีสังคม

การถกเถียงเรื่องความเป็นธรรมในบางกรณีเกิดจากสมมติฐานที่ว่า ความเป็นธรรมเป็นคุณธรรมสาธารณะหรือคุณธรรมทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำและเป้าหมายของรัฐ ไม่ได้ เป็นเรื่องเศรษฐกิจหรือเรื่องภายในครอบครัวล้วนๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัว แต่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสาธารณะซึ่งเป็นเรื่องของกฎหมายและนโยบายของรัฐ แต่การมองเช่นนี้ดูจะเป็นเรื่องไม่ถูกต้องนัก เพราะในครอบครัว กลุ่มเพื่อน สมาคมอาสาสมัคร ตลอดทั้งในศาลหรือรัฐบาลก็มีเรื่องทั้งที่เป็นธรรมและไม่เป็นธรรมด้วยกันทั้งนั้น แต่ความเป็นธรรมอาจจะไม่ใช่เป้าหมายสำคัญที่สุดของสถาบันเหล่านี้ มีการถกเถียงว่าความเป็นธรรมภายในกลุ่มเล็กๆอย่างครอบครัว เกี่ยวข้องอย่างไรกับความ เป็นธรรมของรัฐ และความยุติธรรมตามกฎหมายเป็นเช่นเดียวกันกับความยุติธรรมทางสังคมหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปยอมรับว่าความเป็นธรรมที่มีนัยสำคัญในพื้นที่หรือชีวิตสาธารณะ ได้แก่ ความเป็นธรรมทางสังคมและการเมือง ส่วนการจำกัดเรื่องความเป็นธรรมไว้ในพื้นที่สาธารณะนั้น เป็นประเด็นที่ทำให้นักสตรีนิยมวิพากษ์วิจารณ์แสดงความเห็นว่า ความเป็นธรรมนั้นมีความสำคัญแม้แต่ ในชีวิตส่วนตัวของมนุษย์ เช่น ในความสัมพันธ์ระดับครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสตรีและบุรุษ ไม่ใช่สำคัญเฉพาะในพื้นที่สาธารณะเท่านั้น

บางแนวความคิดถือว่าความเป็นธรรมเป็นคุณธรรมที่สำคัญเหนือคุณธรรมอื่นๆ เป็นคำสั่งเด็ดขาด เป็นสิ่งที่ถูกต้องโดยตัวมันเองไม่เกี่ยวข้องกับผลงานที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่ก่อนเป้าหมายหรือคุณค่าอื่นใด แต่บางแนวความคิดถือว่าความเป็นธรรมเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งในบรรดาคุณธรรมทั้งหลาย อาจหลีกเลี่ยงให้กับคุณธรรมอื่นๆ ที่สำคัญกว่าในบางโอกาส

เช่น เสรีภาพ หรือความภักดี และบางแนวความคิดถือว่าความเป็นธรรมเกี่ยวเนื่องกับการกระจายผลประโยชน์มากกว่าจะเกี่ยวเนื่องกับความเท่าเทียมกันหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมจะได้รับ

หากกล่าวถึง “ความเป็นธรรม” ในปรัชญาตะวันตก ในทัศนะของนักปรัชญากรีกโบราณ ความยุติธรรมเป็นคุณธรรมทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ในสังคมการเมือง โสกราตีส (Socrates : ๔๖๘-๓๙๙ ก.ค.ศ.) กล่าวว่ามนุษย์เป็นสัตว์การเมือง ถูกสร้างขึ้นมาในลักษณะที่ทำให้มนุษย์ไม่สามารถมีชีวิตที่ดีได้ถ้าหากอยู่โดยลำพัง ดังนั้นถ้ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมโดยธรรมชาติ การมีชีวิตที่สมบูรณ์ของมนุษย์ย่อมรวมถึงการมีคุณธรรมทางสังคมที่สูงที่สุด นั่นคือความยุติธรรม ส่วนเพลโต (Plato : ๔๒๗ - ๓๔๘ ก.ค.ศ.) กล่าวว่าสังคมประกอบด้วยชนชั้น แต่ละชนชั้นมีหน้าที่แตกต่างกันไป และความยุติธรรมหรือความเป็นธรรมคือผลของการแบ่งแยกชนชั้นและหน้าที่ โดย “การให้ทุกคนตามส่วนที่พึงได้รับ” ถือว่าเป็นความยุติธรรม และส่วนที่พึงได้รับนั้นเกิดจากการได้รับมอบหมายหน้าที่เฉพาะตามที่ตนมีคุณสมบัติเหมาะสม แต่ความยุติธรรมตามความหมายนี้ไม่มีความหมายในเชิงกฎหมาย แต่เป็นความยุติธรรมที่เกิดจากความกลมกลืนภายในตัวบุคคลและรัฐ โดยความกลมกลืนนี้จะบรรลุถึงได้ก็ต่อเมื่อภาวะภายนอกเป็นระเบียบถูกต้องเหมาะสมเท่านั้น สำหรับเพลโตความยุติธรรมเป็นคุณธรรมสูงสุด เป็นความยุติธรรมที่อยู่เหนือกฎหมาย ซึ่งจะเห็นได้ชัดในสังคมการเมืองมากกว่าปัจเจกบุคคล

แต่อริสโตเติล (Aristotle : ๓๘๔-๓๒๒ ก.ค.ศ.) กล่าวว่าความยุติธรรมเป็นคุณธรรมพิเศษเรื่องหนึ่งในบรรดาคุณธรรมทางสังคมทั้งหลาย อริสโตเติลจำแนกความยุติธรรมออกเป็น ๒ ระดับ คือ (๑) ความเป็นธรรมโดยธรรมชาติ (Natural justice) หมายถึงหลักความเป็นธรรมสากลที่ใช้ได้กับมนุษย์ทุกคน ไม่มีขอบเขตจำกัดและอาจค้นพบได้ด้วยเหตุผลบริสุทธิ์ของมนุษย์ (๒) ความเป็นธรรมตามแบบแผน (Conventional justice) หมายถึงความเป็นธรรมที่เป็นไปตามกฎหมายของบ้านเมือง หรือวัฒนธรรมประเพณีที่ได้ปฏิบัติกันมาในสังคมชุมชนซึ่งอาจจะแตกต่างกัน และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยปะละความเหมาะสม ซึ่งแนวความคิดของอริสโตเติลมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบัน โดยในปัจจุบันแบ่งความเป็นธรรมเป็น ๒ ประการคือ ความเป็นธรรมในการแบ่งปันปันส่วน (Distributive justice) กับความเป็นธรรมทางอาชญา (Criminal justice) หรือความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์กับความเป็นธรรมในการลงโทษ (Retributive justice) คำว่า “การชดเชย” หรือ “การแลกเปลี่ยนและทดแทน” ของอริสโตเติลไม่ตรงกับคำว่า “การลงโทษ” แต่อริสโตเติลคิดถึง

จัดการจัดการสิ่งต่างๆให้ถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก และปฏิเสธความเป็นธรรมในการชดเชยในแบบที่มีลักษณะเป็นการตอบแทนแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน อาชญากรผู้ประทุษร้ายต่อผู้อื่นไม่ควรจะได้รับการประทุษร้ายตอบแทนนั้น แต่ที่สำคัญคือการลงโทษไม่ให้เข้าได้รับผลประโยชน์ใดๆจากอาชญากรรม ส่วนความเป็นธรรมในการแบ่งปันปันส่วนของอริสโตเติลมีแนวคิดหลักอยู่ที่ความเสมอภาคตามสัดส่วน คือบุคคลควรจะได้รับผลประโยชน์ตามความสามารถของเขา โลกที่ยุติธรรมคือโลกที่คนที่ทำประโยชน์ได้มากที่สุดได้รับสิ่งที่ดีที่สุด คนที่ทำได้น้อยที่สุดก็ได้รับส่วนที่น้อยที่สุด

ในทัศนะของเสรีนิยม (Liberalism) เมื่อบุคคลได้รับการแบ่งผลประโยชน์ตามความสามารถถือว่าเป็นธรรม เนื่องจากเสรีนิยมถือว่า มนุษย์แต่ละคนมีพันธะสัญญาต่อกันภายในรัฐว่าจะไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของกันและกัน รัฐจะต้องทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดดังกล่าว ความเป็นธรรมตามแนวคิดนี้มีนัยเชิงลบและเป็นอนุรักษนิยม คือมุ่งปกป้องเพื่อไม่ให้มีการละเมิดคนอื่น เมื่อมีการละเมิดต้องดำเนินให้เกิดความเป็นธรรมโดยการลงโทษหรือการชดเชยความเสียหายที่ตกแก่ผู้ถูกละเมิด จะเห็นได้ว่าความเป็นธรรมในการแก้ไขชดเชยหรือการแลกเปลี่ยนทดแทนที่อริสโตเติลเสนอไว้ยังคงเป็นหลักที่นำมาใช้สนับสนุนความเป็นธรรมในการแบ่งปันปันส่วน

ส่วนความเป็นธรรมในทัศนะของสังคมนิยม (Socialism) ถือว่ามนุษย์มีคุณค่าเท่าเทียมกัน แต่ละคนต่างก็มีความต้องการอันจำเป็นเหมือนกัน การปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ไม่เป็นธรรม เพราะฉะนั้นจึงต้องการให้ช่วยเหลือคนยากไร้ คนพิการ คนที่มีโอกาสน้อยกว่า เพื่อเป็นการยกระดับฐานะของคนในสังคมให้เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นความพยายามที่จะบรรลุอุดมคติในเรื่องความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์มากขึ้น

ความเป็นธรรมในทัศนะของมาร์กซิสต์ก็คือ การที่แต่ละคนในสังคมได้ทำงานเต็มความสามารถ แล้วได้ค่าตอบแทนตามความจำเป็น ความยุติธรรมในสังคมเช่นนี้ไม่ใช่การแบ่งปันสิ่งๆที่เหมือนกันหรือเท่ากัน ให้แก่คนที่ทำงานเหมือนกันหรือเท่ากัน แต่คนที่ทำงานเต็มตามความสามารถอาจได้รับผลตอบแทนที่แตกต่างกันได้ หากว่าสองคนนี้มีความจำเป็นแตกต่างกัน

การบังคับให้เกิดความเสมอภาคกันทางสังคมย่อมสร้างความคิดอึดอัดแก่ปัจเจกบุคคล รัฐที่ทำหน้าที่เช่นนั้นอาจถือได้ว่ากำลังละเมิดสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองอย่างไม่ชอบธรรม นักปรัชญา

จึงได้พัฒนาแนวคิดไปในทิศทางที่พยายามจะประนีประนอมแนวความคิดที่แตกต่างและขัดแย้งเข้าด้วยกัน จอห์น ราวล์ (John Rawls) ในหนังสือ Theory of Justice ได้พยายามเสนอวิธีแก้ไขความขัดแย้งในหลักการเกี่ยวกับความเป็นธรรม โดยอาศัยทฤษฎี “สัญญาประชาคม” (Social contract) เป็นสมมติฐานเพื่อให้คำตอบเกี่ยวกับความเป็นธรรมที่มีความเที่ยงธรรม โดยราวล์มองว่า ถ้ามนุษย์แต่ละคนที่มาทำสัญญากัน ตกอยู่ในสภาพที่ไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของตนในเวลา นั้น และไม่รู้ว่าจะตัวเองจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบในสังคมกันแน่ เนื่องจากว่าเขาไม่รู้ว่าตัวเองอยู่จุดไหนในสังคม ก็จะทำให้พวกเขาสร้างเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์มากที่สุดแก่คนที่อยู่ในระดับล่าง เพราะเขาจะต้องคิดถึงตัวเองในฐานะต่ำสุด ดังนั้น แม้คนเหล่านั้นจะเริ่มต้นด้วยการคิดถึงผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก แต่ก็จะมีผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคน ในทัศนะของราวล์ เมื่อมนุษย์ตกอยู่ในม่านแห่งอวิชชา พวกเขาจะเลือกหลักการที่ประกอบขึ้นเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมหรือความเที่ยงธรรม ซึ่งจะทำให้โครงสร้างของสังคมก่อประโยชน์แก่ทุกคนอย่างไม่ลำเอียง

ราวล์เชื่อว่าทุกคนในสภาพเริ่มแรกจะเลือกหลักการความเป็นธรรมสองหลักการ ได้แก่ หลักการแรก เป็นหลักการที่ให้ความเสมอภาคในการแบ่งสรรสิทธิและหน้าที่พื้นฐานต่างๆ หลักการที่สองถือว่า ความไม่เสมอภาคต่างๆทางสังคมและทางเศรษฐกิจ เช่น ความไม่เสมอภาคทางทรัพย์สินสมบัติและอำนาจ จะชอบธรรมก็ต่อเมื่อความไม่เสมอภาคเหล่านี้ทำให้เกิดผลประโยชน์ชัดเจนแก่ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่คนที่เสียเปรียบที่สุดของสังคม เพราะหลักการสองอย่างนี้จะช่วยประกันว่าจะมีปัจจัยพื้นฐานให้แก่ทุกคน

แนวความคิดเรื่องความเป็นธรรมของราวล์เป็นแนวคิดที่เน้นความเสมอภาค โดยมีแนวคิดเรื่องความเป็นธรรมตามคุณความสามารถเสริมอยู่ด้วย ในลักษณะการตอบแทนตามความแตกต่างด้านความสามารถ และเน้นที่ความมีประโยชน์ทางสังคมของมัน ดังนั้นการตอบแทนต่อความสามารถที่แตกต่างต่างกันจึงเป็นธรรม เพราะนอกจากคนที่มีความสามารถเช่นนั้นควรจะได้รับความตอบแทนดังกล่าวแล้ว คนที่มีลักษณะเช่นนั้นยังจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมอีกด้วย จะเห็นได้ว่าความเป็นธรรมของราวล์เสนอความเป็นธรรมที่คำนึงถึงทั้งสิทธิเสรีภาพของบุคคล และการยอมสละสิทธิบางประการเพื่อคนที่เสียเปรียบ ดังนั้นสังคมที่เป็นธรรมตามแนวคิดของราวล์จะต้องเป็นสังคมที่มีช่องว่างให้กับความเมตตาธรรม ซึ่งจะต้องเห็นอกเห็นใจผู้ที่ต่ำต้อยกว่าและยอม

สละผลประโยชน์บางอย่างเพื่อผู้อื่น เพราะถ้าเขานึกถึงสถานการณ์ของตัวเองสลับสับเปลี่ยนกับคนอื่น เขาจะเปรียบเทียบความรู้สึกดังกล่าวและจะตระหนักได้ว่าเขาควรจะทำตามผู้อื่นเนื่องจากความไม่แน่ใจในสภาพของตนเอง

2.ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์

ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์ คือการถ่ายทอดเนื้อหามุมมองที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมผ่านงานศิลปะ ชูติมา ประภาสวุฒิสาร (2552) ผู้ร่วมวิจัยในหนังสือเรื่อง “ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์” ได้กล่าวถึงงานเขียนชิ้นสำคัญของมาร์ธา นุสเบาว์ม (Martha Nussbaum) ที่ชื่อ Poetic Justice โดยผู้เขียนยืนยันว่าเราสามารถศึกษาความยุติธรรมผ่านทางวรรณกรรมและจากมุมมองอันลึกซึ้งของผู้ประพันธ์ นุสเบาว์มยกตัวอย่างกวีนิพนธ์ของวอลต์ วิตแมน (Walt Whitman) ที่เปรียบกวีว่าเป็นผู้ตัดสิน และในฐานะผู้ตัดสิน กวีคือผู้ทรงความเที่ยงธรรม และกวีไม่ได้ตัดสินเหมือนอย่างผู้พิพากษาตัดสิน ดังนั้นทัศนคติอันลึกซึ้งของกวีจึงต่างจากสายตาของคนธรรมดา กวีอาศัยอำนาจของศิลปะเพื่อแสดงให้ผู้อ่านเห็นความเป็นไปในชีวิตมนุษย์ได้อย่างละเอียดละไม ละเอียดซับซ้อน ในทุกแง่มุม ซึ่งในสายตาของกวี มนุษย์ทุกคนมีค่า มีความเสมอภาค มีความเป็นมนุษย์เหมือนกันหมด ดังนั้นกวีสามารถนำเสนอเรื่องราวชีวิตของสามัญชนทั่วไปที่เรามักมองข้าม โดยเฉพาะกลุ่มชายขอบ ผู้ด้อยโอกาส ให้กลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และงานเขียนของนุสเบาว์มตอบได้ความเชื่อของสังคมที่มักมองว่าวรรณกรรมเป็นเรื่องเพื่อฝันและไร้ประโยชน์ นุสเบาว์มกล่าวว่าโลกของวรรณกรรมเป็นสิ่งที่จินตนาการขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างของแนวทางการดำรงชีวิตให้แก่ผู้อ่านในโลกของความเป็นจริง และให้ทัศนคติว่าการประเมินตัดสินผู้อื่นอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น เราไม่อาจยึดกฎของเหตุผลซึ่งเป็นนามธรรมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยจินตนาการเพื่อเข้าถึงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น จินตนาการจึงเป็นสิ่งผลักดันให้ผู้อ่านหันมาใส่ใจกับปัญหาที่ตัวละครเผชิญอยู่ และต้องการปรับเปลี่ยนสังคมให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น อีกทั้ง มนริรา ราโท (2552) เป็นผู้ร่วมวิจัยในหนังสือเรื่อง “ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์” กล่าวว่า คุณลักษณะพิเศษของวรรณกรรมที่สามารถสัมผัสถึงความอ่อนไหว ลึกลับและหลากหลายมิติของชีวิตนั้นได้ช่วยอธิบายถึงข้อจำกัดทางกฎหมายและค่านิยมของสังคมเกี่ยวกับกรอบความคิดเรื่องความเป็นธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งวรรณกรรมยังมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขผ่านมุมมองและประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล

3.การศึกษาเรื่องความเป็นธรรมผ่านงานภาพยนตร์

การศึกษาความเป็นธรรมผ่านงานวรรณศิลป์นั้น เป็นการศึกษาเนื้อหาความยุติธรรมผ่านงานศิลปะต่างๆ เช่น งานวรรณกรรม งานภาพยนตร์ เป็นต้น ในงานวรรณกรรมนั้นจะเป็นการสะท้อนความคิดเรื่องความเป็นธรรมผ่านมุมมองของกวีผู้ประพันธ์ ภาพยนตร์ในฐานะงานศิลปะประเภทหนึ่งก็เช่นเดียวกัน ในแง่ที่ได้สะท้อนความคิดเรื่องเป็นธรรมผ่านมุมมองของผู้กำกับ ผ่านเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้คน ชีวิตที่เป็นธรรม หรือสังคมที่เป็นธรรม

ผู้กำกับนั้นเปรียบเสมือนผู้ตัดสินที่มีความเที่ยงธรรม โดยผู้กำกับสามารถอาศัยอำนาจของศิลปะเพื่อแสดงให้เห็นความเป็นไปในชีวิตของมนุษย์ได้ทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของสามัญชนทั่วไปที่เรามักมองข้าม ผู้กำกับอาจสะท้อนแนวคิดเรื่องความเป็นธรรมผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับกลุ่มชายขอบผู้ด้อยโอกาส ตัวอย่างเช่น ในภาพยนตร์ที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ ตัวละครหลักที่เป็นแกนในการวิเคราะห์ก็เป็นเพียงแค่สามัญชนทั่วไปที่เป็นคนที่ไร้อำนาจ ต่ำต้อย ไร้ค่าในสายตาของผู้อื่น ทั้งยังถูกกดขี่อย่างอยุติธรรมโดยผู้มีอำนาจเหนือ ดังนั้น โดยการศึกษาผ่านภาพยนตร์ เราจะได้เห็นว่า ผู้กำกับได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นธรรมมาถ่ายทอดแก่ผู้ชมได้อย่างน่าสนใจและนำศึกษาอย่างไร ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเรื่องนี้ผ่านภาพยนตร์เกาหลี 2 เรื่อง ดังนี้

3.1 ภาพยนตร์เรื่อง Miracle in cell No.7

ภาพยนตร์เรื่องแรกที่จะนำมาวิเคราะห์ก็คือเรื่อง Miracle in cell No.7 (Lee Hwan-kyeong, 2013) เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับ ‘อียงกู’ หนุ่มออกทิสติกที่อาศัยอยู่กับเขซึ่ง ลูกสาววัย 7 ขวบเพียงสองคน เขาสัญญาว่าจะซื้อกระเป๋าให้ลูกสาวในวันที่เงินเดินออก แต่โชคร้ายเกิดขึ้นในวันที่เขาเดินทางไปซื้อกระเป๋า เขาได้เข้าไปช่วยเด็กที่ล้มหัวฟาดพื้น โดยการปฐมพยาบาลตามที่เพิ่งได้รับการอบรมมา โดยที่ไม่รู้ว่าเด็กคนนั้นได้เสียชีวิตแล้ว และได้มีคนเดินผ่านมาเห็นและคิดว่าเขากำลังฆ่าข่มขืนเด็กคนนั้น จึงแจ้งตำรวจ จนเขาถูกจับเข้าเรือนจำ การเข้ามาอยู่ในเรือนจำทำให้เขาต้องพลัดพรากกับลูกสาว การเข้ามาอยู่ในเรือนจำได้เกิดเหตุการณ์มากมาย ทั้งการลักลอบพาลูกสาวเข้ามาอยู่ในเรือนจำด้วย จากการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมห้องขัง และเกิดเหตุการณ์ซุลมุนในห้องขังจนทำให้อียงกูได้ช่วยเหลือหัวหน้าผู้คุม ความคิดของอียงกูทำให้หัวหน้าผู้คุมต้องมองอียงกูใหม่ ว่าคนอย่างอียงกูจะฆ่าเด็กได้ลงหรือ จึงได้ช่วยหรือคิดขึ้นมาเพื่อหาความจริง จนได้รู้ว่าอียงกูเป็นแพะรับบาป เพื่อนร่วมห้อง

ซังจึงพยายามช่วยไขคดีว่าแท้จริงแล้วเด็กคนนั้นตายอย่างไร เพื่อพิสูจน์ว่าอียงกุกบริสุทธิ์ จึงให้อียงกุก
 ท่องคำให้การก่อนขึ้นศาลครั้งสุดท้ายว่าตนพิการทางสมองและถูกขังเย็บคอหา จนกระทั่งวันขึ้น
 ศาล อียงกุกกลับได้รับคำขู่จากผู้บัญชาการตำรวจผู้เป็นพ่อของเด็กที่เสียชีวิตว่าถ้าไม่ยอมรับสารภาพ
 จะเกิดอันตรายกับลูกสาวของตน เขาจึงต้องจำยอมรับสารภาพว่าเขาได้ฆ่าเด็กคนนั้นด้วยมือของเขา
 เอง สุดท้ายเขาจึงได้รับโทษประหารชีวิต เมื่อเยซิงโตขึ้น เธอได้เป็นทนายและได้กลับมาરીคดีของ
 พ่อเพื่อพิสูจน์ว่าพ่อของเธอบริสุทธิ์ทุกข้อกล่าวหาจนสำเร็จ

3.2 ภาพยนตร์เรื่อง Housemaid

ภาพยนตร์อีกเรื่องที่น่าสนใจวิเคราะห์คือเรื่อง Housemaid (Im Sang-soo, 2010) เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับ ‘แม่บ้านลี’ หญิงสาววัยรุ่นที่ไปที่เคยทำงานในร้านอาหารเล็ก ๆ แล้วไปสมัครเข้าทำงานเป็นแม่บ้านรับใช้ในบ้านเศรษฐีตระกูลหนึ่งด้วยหวังว่าชีวิตของเธอจะดีขึ้น เมื่อคุณผู้ชายของบ้านได้พบกับแม่บ้านลี สายตาที่มองแม่บ้านลีกลับไม่ใช่สายตาที่เจ้านายมองลูกจ้าง ด้วยความใสซื่อ ในที่สุดแม่บ้านลีก็ตกเป็นของคุณผู้ชาย โดยมีหัวหน้าแม่บ้านโซเป็นพยานรู้เห็น ไม่นานหลังจากนั้นเมื่อแม่บ้านโซสังเกตได้ว่าแม่บ้านลีน่าจะท้อง จึงไปรายงานให้แม่ของคุณผู้หญิงของบ้านทราบ จึงทำให้คุณผู้หญิงไม่พอใจเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าแม่บ้านลีโอจะท้องจริงหรือเปล่า จึงตัดสินใจแกล้งผลักบันไดจนแม่บ้านลีโอตกจากชั้นสอง ด้วยหวังจะให้แท้งลูก แต่กลับไม่สำเร็จ ครั้งที่สองจึงวางยาขับเลือดให้แม่บ้านลีโอแท้งลูกได้สำเร็จ จนแม่บ้านลีโอต้องไปทำแท้ง ทั้งๆที่เธออยากจะเก็บลูกไว้ อีกทั้งคุณผู้ชายก็ช่วยอะไรไม่ได้เพราะว่าเห็นแก่ครอบครัวมากกว่า ในที่สุดแม่บ้านลีโอหนีไปไหนเพราะทั้งเสียศักดิ์ศรีที่ได้รับการปฏิบัติเช่นนี้ อีกทั้งยังเสียตัว จึงตัดสินใจแก้แค้นในแบบของเธอโดยการผูกคอตายและจุดไฟเผาตัวเองต่อหน้าทุกคนในบ้าน

3.3 วิเคราะห์แนวคิดเรื่องความเป็นธรรมในภาพยนตร์ 2 เรื่อง

3.3.1 วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง *Miracle in cell No.7*

ความไม่เป็นธรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์เกิดขึ้นกับตัวละครเอกที่ชื่ออียงกูผู้เป็นบิดาและลูกสาวที่ชื่อเยซิง อียงกูถูกกล่าวหาว่าได้ลักพาตัวเด็กหญิง กระทำทารุณทางเพศและฆาตกรรมอย่างเลือดเย็น เนื่องจากเขามีความผิดปกติทางสมอง จึงทำให้ตำรวจโยนความผิดให้อย่างง่ายดาย จะเห็นได้ในฉากตอนทำแผนประกอบคำรับสารภาพ ตำรวจพยายามบิดเบือนรูปคดีโดยการพุดกรอกหูและคอยกำกับให้อียงกูทำตามคำสั่ง โดยการเอาลูกสาวมาหลอกล่อ และไม่ยอมฟังคำปฏิเสธของอียงกูเลยสักนิด เพื่อที่จะทำให้อียงกูตกเป็นผู้ต้องหาในคดีนี้ สิ่งที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในภาพยนตร์เรื่องนี้ปรากฏในฉากต่าง ๆ ที่ตำรวจปฏิบัติต่ออียงกูราวกับเขาไม่ใช่มนุษย์ทั่วไป ตำรวจเพียงต้องการแพะรับบาปจึงละเลยกฎหมายและความผิดปกติทางจิต หลอกใช้ความรักของอียงกูที่มีต่อลูกสาว บีบบังคับให้อียงกูรับความผิด อีกทั้งตำรวจฟังคำให้การของพยานฝั่งเดียว แต่เพิกเฉยต่อการปฏิเสธของอียงกู เมื่ออียงกูได้เข้าไปอยู่ในเรือนจำแล้ว ในตอนแรกเขาก็ได้รับการ

ปฏิบัติที่ไม่ดีจากหัวหน้าผู้คุมเพียงเพราะเชื่อว่าเขาเป็นฆาตกร อียงถูกทำร้ายร่างกายโดยไร้เหตุผล ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อีกฉากหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมต่ออียง ก็คือ ก่อนขึ้นศาลครั้งสุดท้าย อียงถูกทำร้ายร่างกายและข่มขู่จากผู้บัญชาการตำรวจว่าถ้าหากเขาไม่ยอมรับสารภาพว่าตนเป็นฆาตกร ผบ.ตร.ข่มขู่ว่าจะทำร้ายลูกสาวของเขาเช่นเดียวกับที่เขาทำกับลูกสาวของผู้บัญชาการตำรวจ และเพราะกลัวว่าลูกสาวจะได้รับอันตราย เขาจึงต้องปกป้องลูกของเขา ด้วยการยอมรับสารภาพผิดว่าตนเองเป็นฆาตกร จึงได้ถูกตัดสินให้รับโทษประหารชีวิต

ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอแง่มุมเกี่ยวกับความเป็นธรรมได้อย่างน่าสนใจ เมื่อนำเสนอเรื่องราวของเยซิง ลูกสาวของอียง ซึ่งเมื่อโตขึ้น เธอได้เป็นทนาย แล้วกลับมาเรียกร้องความยุติธรรมให้กับพ่อผู้ถูกตัดสินประหารชีวิตไปอย่างไม่ยุติธรรม เธอรู้สึกของพ่อขึ้นมาเพื่อให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ เธอมองว่าพ่อของเธอได้ถูกลงโทษประหารชีวิตอย่างไม่เป็นธรรมทุกอย่างที่พ่อของเธอไม่ได้กระทำความผิด เธอรู้สึกว่าการที่พ่อของเธอได้รับการปฏิบัติเช่นนี้ เป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพ่อ สิ่งที่ต้องการก็คือ ศาลต้องรื้อฟื้นคดีขึ้นมาสอบสวนใหม่ และคืนความเป็นธรรมแก่พ่อของเธอ สิ่งที่พ่อของเธอสูญเสียไปคือชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขณะเดียวกันเธอก็สูญเสียชีวิตครอบครัวไปอย่างที่ไม่ควรจะเป็น เธอยืนหยัดต่อสู้ในเรื่องนี้จนศาลรื้อคดีขึ้นมาสอบสวนใหม่และตัดสินแล้วว่าอียงไม่มีความผิด

ภาพยนตร์เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมที่มีความเที่ยงธรรมนั้นเป็นสังคมที่ทุกคนปรารถนา และสถาบันสำคัญของรัฐมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกแก่พลเมือง หากไม่แล้วสังคมหรือผู้คนที่อยู่ภายในรัฐหรือชุมชนนั้น ๆ ก็ไม่สามารถจะมีชีวิตที่ดีได้ ลูกสาวของอียงถูกตัดสินให้ชนะคดีในที่สุด อียงก็ได้รับความยุติธรรมในส่วนที่ตนเองพึงได้รับแม้ว่าเขาจะตายไปแล้ว แต่การรื้อฟื้นคดีขึ้นมาได้ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สูญเสียไปได้รับกลับคืนมา นั่นคือ ชุมชนจะต้องเกิดความรับรู้ชนิดใหม่เกี่ยวกับอียง คือ เขาเป็นผู้บริสุทธิ์ และสุดท้ายผู้บัญชาการตำรวจ ก็ได้รับในส่วนที่ต้องชดเชย ที่เขาทำผิดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความเป็นธรรมในการลงโทษ ที่ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการชดเชยด้วยการลงโทษ และผู้บริสุทธิ์จะได้รับการตอบแทนในส่วนที่สูญเสียไป ดังที่เห็นในเรื่องนี้เยซิงไม่ได้ตอบโต้กลับผบ.ตร. ด้วยวิธีที่รุนแรง เพียงแต่พยายามเสาะหาหลักฐานมายืนยันความบริสุทธิ์ของพ่อ เพื่อให้พ่อหลุดพ้นจากข้อกล่าวหาในสังคม และสุดท้ายผู้บัญชาการตำรวจก็ต้องชดเชยให้กับสิ่งที่เขาทำกับอียง

3.3.2 วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง Housemaid

ความไม่เป็นธรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้ เกิดขึ้นกับแม่บ้านลี ซึ่งเป็นสาวใช้ในบ้านของครอบครัวเศรษฐี ผู้คนในบ้านมองแม่บ้านลีเป็นเพียงแค่คนใช้คนที่ไร้ค่าต่ำต้อย คนในครอบครัวเศรษฐีต่างปฏิบัติต่อแม่บ้านลีจนเห็นได้ชัดว่าแม่บ้านลีไม่ได้รับการปฏิบัติต่อตนเองอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นคน อย่างเช่น ในฉากที่แม่บ้านลีต้องมาเสียตัวให้คุณผู้ชาย ซึ่งคุณผู้ชายเห็นแม่บ้านลีเป็นที่ระบายความใคร่ ไม่ใช่ความรัก แต่แม่บ้านลิตคิดว่าคุณผู้ชายรักและพอใจในตัวเธอจริงๆ แต่แล้วคุณผู้ชายกลับทำร้ายจิตใจของเธอด้วยการใช้เงินพาดหัวสำหรับค่าเสียหายในการร่วมหลับนอน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทำลายศักดิ์ศรีของผู้หญิง และการใช้เงินในการแก้ไขปัญหาโดยไม่คำนึงถึงจิตใจของผู้รับ อีกทั้งเมื่อคุณผู้หญิงรู้ความจริงว่าแม่บ้านลิกับสามีของตนเองแอบลักลอบมีความสัมพันธ์กันจนแม่บ้านลีท้อง คุณผู้หญิงจึงหาทางกำจัดเด็กในท้องของแม่บ้านลีทิ้ง เริ่มจากสมรู้ร่วมคิดกับแม่ของตนเอง แกล้งทำให้เกิดอุบัติเหตุกับแม่บ้านลี ทำให้แม่บ้านลิตกบันไดแต่แม่บ้านลียังไม่แพ้ อีกทั้งยังให้เงินเป็นค่าทำขวัญสำหรับอุบัติเหตุในครั้งนี้ด้วย ต่อมาคุณผู้หญิงได้ข่มขู่และให้เงินแม่บ้านลีไปทำแท้ง แต่แม่บ้านลีไม่ยอมเพราะเธอเป็นคนรักเด็ก สุดท้ายคุณผู้หญิงได้นำยาขับเลือดมาสลับกับยาบำรุงครรภ์ เมื่อแม่บ้านลิกินเข้าไปจึงทำให้ตกเลือด และถูกมัดมือชกให้ทำแท้งระหว่างที่เธอหมดสติ ทั้งๆที่เธอตั้งใจจะเก็บเด็กเอาไว้ อีกทั้งตอนหลังเธอมารู้อีกว่าเพราะหัวหน้าแม่บ้านโซเป็นคนเอาเรื่องที่เธอท้องไปบอกคุณแม่ของคุณผู้หญิง จนเรื่องราวต่างๆได้เกิดขึ้น ซึ่งเธอคิดว่าโลกใบนี้โหดร้ายกับเธอเกินไป

เพราะแม่บ้านลิตถูกทำร้ายจิตใจสารพัด และได้รับการปฏิบัติต่ออย่างไร้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เธอมีความรู้สึกว่าเป็นมนุษย์ของเธอได้ถูกลดลง ความเคารพนับถือตัวเองถูกทำให้สูญเสียดังนั้นเธอรู้สึกว่าการโหดร้ายกับเธอเกินไป เธอคิดว่าจะต้องแก้แค้นให้ได้ เธอจึงกลับมาแก้แค้นครอบครัวเศรษฐี โดยการผูกคอตายและจุดไฟเผาตัวเองต่อหน้าคนทั้งครอบครัวเศรษฐี วิธีการแก้แค้นของเธออาจจะดูแปลกประหลาดเกินไป แต่ถ้าหากมองย้อนไปจากการที่เธอถูกกระทำต่างๆ การแก้แค้นเช่นนี้ก็เพื่อให้เห็นคนในครอบครัวเศรษฐีจดจำภาพอันน่าสยดสยองนี้ไปจนชั่วชีวิตของพวกเขา หากพวกเขานึกถึงเหตุการณ์นี้ ก็คงจะเกิดความรู้สึกขึ้นในใจอยู่บ้าง อีกทั้งแม่บ้านลียังได้รู้สึกถึงความไม่เป็นมนุษย์ของตัวเองกลับคืนมา เพราะอย่างน้อยเธอก็ได้เป็นผู้กระทำให้คนในครอบครัวเศรษฐีทั้งหมด ได้พบกับภาพอันน่าสยดสยองติดตามไปจนถึงรุ่นลูก

การแก้แค้นของแม่บ้านลี ดูเหมือนจะไม่ได้อะไรจากการเผาทำลายชีวิตตัวเองต่อหน้าสมาชิกภายในบ้านหลังนั้น แต่ที่จริงแล้วการแก้แค้นก็เป็นเหมือนกับการทวงคืนสิ่งที่สูญเสียไป นั่นคือ ความเป็นมนุษย์ของเธอและของลูกที่ตายไป เพราะหากมนุษย์ถูกทำให้ตัวเองขำแย้ ก็ต้องมีการทวงคืนบ้าง แต่ในภาพยนตร์เรื่องนี้แม่บ้านลีไม่ได้ทวงคืนด้วยวิธีการทางกฎหมาย เพราะเธอคงคิดว่ากฎหมายคงทำอะไรพวกครอบครัวเศรษฐีไม่ได้ เพราะพวกเขามีอำนาจและมีอิทธิพล หรือหากจะต่อสู้ด้วยการทำร้ายกลับคืนก็คงทำไม่ได้เพราะเธออาจมีความสามารถหรือมีความกล้าไม่มากพอ หรือการทำร้ายกลับด้วยการเอาชีวิตของพวกเขา อาจเป็นวิธีที่ง่ายเกินไป ในความรู้สึกแล้ว เมื่อทุกคนตายไปเรื่องราวก็จบสิ้น แต่หากทำให้พวกเขามีชีวิตอยู่อย่างทรมาณดังที่เธอได้รับจากพวกเขาก็จะเป็นการชดเชยสิ่งที่เธอสูญเสียไปได้มากกว่า ดังนั้นการทำให้ตัวเองตายต่อหน้าคนในครอบครัวเศรษฐี เป็นการแก้แค้นเพื่อที่จะได้กระตุ้นจิตสำนึกผิดชอบชั่วดีและสร้างภาพประทับใจอันเลวร้ายเจ็บปวดให้กับคนในครอบครัวนี้ ความยุติธรรมครั้งนี้ถูกชดเชยในแง่อารมณ์ความรู้สึก มากกว่าจะเป็นการชดเชยที่ตอบกลับมาอย่างเป็นรูปธรรม นั่นคือเธอยังได้รับความสะใจที่ได้เป็นฝ่ายกระทำการโต้ตอบ ซึ่งถือว่าเธอเรียกร้องความยุติธรรมกลับคืนให้แก่ตัวเองแล้ว

3.3.3 สรุปการวิเคราะห์ภาพยนตร์

ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมที่ตัวละครของทั้งสองเรื่องได้รับ โดยทั้งสองตัวละครมีความเหมือนกันตรงที่เป็นบุคคลที่ถูกคนที่มีอำนาจเหนือกว่าปฏิบัติต่อด้วยความไม่เป็นธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เท่าเทียมในสังคม และทั้งสองตัวละครต่างต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเอง ซึ่งใช้วิธีที่แตกต่างกัน โดยเรื่องแรก Miracle in cell No.7 ตัวละครเอกได้เรียกร้องความเป็นธรรมโดยผ่านกระบวนการวิธีทางกฎหมาย โดยจะต้องจัดการสิ่งต่างๆให้ถูกต้องก่อนที่จะตัดสิน และผู้ที่ทำผิดจะต้องชดเชยในสิ่งที่ตนได้ทำ ส่วนภาพยนตร์เรื่องที่สอง Housemaid ตัวละครเอกได้เรียกร้องความเป็นธรรมโดยวิธีการแก้แค้นด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งวิธีนี้อาจจะดูเหมือนเป็นวิธีที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเอง แต่ความสะใจที่แม่บ้านลีได้เป็นผู้กระทำให้ครอบครัวเศรษฐีได้รับรู้ภาพสยดสยองติดตามไปตลอดจนรุ่นลูกนั้นคือความยุติธรรมสำหรับแม่บ้านลีแล้ว มันเป็นการทวงคืนความยุติธรรมให้แก่ความรู้สึกที่สูญเสียไปจากการที่ตนเองได้ถูกทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สรุปและอภิปรายผล

“ความเป็นธรรม” หรือ “ความยุติธรรม” หมายถึงความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล ความเป็นธรรมเป็นสิ่งที่สังคมพึงมี เพราะถ้าหากสังคมปราศจากความเป็นธรรมก็จะเกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ขึ้น ในการศึกษาความเป็นธรรม นอกจากเราศึกษาความหมายของความเป็นธรรมในฐานะที่เป็นมโนทัศน์ทางปรัชญา ความเป็นธรรมทางกฎหมาย หรือความเป็นธรรมทางการเมืองแล้วยังสามารถศึกษาความเป็นธรรมผ่านงานวรรณศิลป์ได้อีกด้วย

ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์เป็นการศึกษาเนื้อหาความยุติธรรมผ่านงานศิลปะต่าง ๆ อย่างเช่น บทกวี วรรณกรรมต่าง ๆ หรืออาจศึกษาจากภาพยนตร์ ซึ่งเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่ง ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์เป็นการศึกษาเรื่องราวที่สะท้อนความคิดเรื่องความเป็นธรรมผ่านมุมมองของผู้กำกับหรือผู้เขียน ที่ผลิตงานออกมาเพื่อเล่าเรื่องราวชีวิตของผู้คน เฉพาะงานภาพยนตร์ ผู้กำกับสามารถอาศัยอำนาจของศิลปะเพื่อแสดงให้ผู้ชมเห็นความเป็นไปในชีวิตของมนุษย์ได้ทุกแง่มุม ภาพยนตร์เกาหลีที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้มี 2 เรื่องคือ Miracle in cell No.7 และ Housemaid ตัวละครหลักที่เป็นแกนในกรณีวิเคราะห์เป็นเพียงแค่สามัญชนทั่วไปที่เป็นคนที่ไร้อำนาจต่ำต้อย ไร้ค่าในสายตาของผู้อื่น ทั้งยังถูกกดขี่อย่างยุติธรรมโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า ในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้ผู้กำกับได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นธรรมมาถ่ายทอดแก่ผู้ชมได้อย่างน่าสนใจและน่าศึกษา ผลของการศึกษาเรื่องความเป็นธรรมในทัศนะของชาวเกาหลีสะท้อนให้เห็นว่าความเที่ยงธรรมนั้นเป็นสิ่งที่คนทุกคนในสังคมปรารถนา เมื่อผู้นั้นตกเป็นผู้ถูกระทำด้วยความไม่ยุติธรรมแล้ว เขาก็มีสิทธิ์ที่จะทวงคืนความเป็นธรรมให้แก่ตนเอง ไม่ว่าจะเรียกร้องความเป็นธรรมด้วยวิธีการทางกฎหมายหรือทวงคืนด้วยการแก้แค้นก็ตาม และผลสุดท้ายผู้ที่กระทำผิดย่อมต้องชดเชยในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป

การทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าภาพยนตร์เกาหลีที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมนั้นหาชมยากในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะมีภาพยนตร์เกาหลีที่เกี่ยวกับความเป็นธรรมเยอะอยู่พอสมควรก็ตาม แต่ช่องทางการรับชมนั้นไม่ค่อยสะดวก เพราะภาพยนตร์บางเรื่องไม่ได้นำเข้ามามีในประเทศไทย จึงทำให้มีอุปสรรคในเรื่องของการแปลภาษาในการรับชม ส่วนข้อดีของการทำงานวิจัยคือได้รู้เกี่ยวกับความเป็นธรรมในทัศนะของชาวเกาหลีผ่านงานภาพยนตร์ ทำให้เราได้รู้ถึงวิธีการเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ตนเองของชาวเกาหลีด้วยวิธีต่างๆ ด้วยการถ่ายทอดผ่านทางภาพยนตร์ซึ่งเป็นมุมมองของผู้

กำกับชาวเกาหลีโดยตรง แม้ว่าการศึกษาความเป็นธรรมผ่านภาพยนตร์เกาหลีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมอาจไม่ค่อยสะดวกในการหาชมในประเทศไทยนัก แต่ยังมีซีรีส์เกาหลีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมอยู่มากมายให้เราได้ศึกษาความเป็นธรรมในทัศนะของชาวเกาหลี

บรรณานุกรม

ไชย ฌ พล. *ความเป็นธรรมสากล*. ม.ป.พ., ม.ป.ป.

ชาญณรงค์ บุญหนุน. *งานวิจัยเรื่องความเป็นธรรมในพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548.

ไพบุลย์ ปิตะเสน. *ประวัติศาสตร์เกาหลี : จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงยุคสาธารณรัฐใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : บริษัท โปสต์ พับลิชชิง จำกัด. 2555.

สุจิตรา จรจิตร. *มนุษย์กับวรรณกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2547.

สฤณี อาชวานันทกุล. *ความยุติธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Openworlds, 2554.

สุวรรณา สถาอานันท์. *ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2552.

อมร จันทรสมบูรณ์. *กฎหมายกับความเป็นธรรมในสังคม*. ม.ป.พ. (ตราชู นิตยสารรายเดือนเพื่อเพื่อนนักกฎหมายและผู้ใฝ่ฝันความเป็นธรรม)

Martha C. Nussbaum, *Poetic Justice : The Literary Imagination and Public Life*. Boston : Beacon Press, 1995.

“นักร้องเกาหลี ถูกผูกมัดด้วยสัญญาทาส”. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 27 สิงหาคม. เข้าถึงจาก <http://paidoo.net/read.php?id=173072>